

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta vuonna 2003 tehdyn pöytäkirjan.

Eurooppa-neuvosto kehotti Tampereen erityiskokouksessa syksyllä 1999 neuvostoa antamaan Euroopan poliisivirastolle, Europolille, sen toiminnassaan jatkossa tarvitseman tuen. Europolin perustamisesta tehdyn yleissopimuksen muutoksilla on tarkoitus edistää Europolin toiminnan tehokkuutta sen toimissa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden estämiseksi ja torjumiseksi. Europolin kykyä tukea Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisia toimia halutaan parantaa kehittämällä erityisesti Europolissa suoritettavaa analyysitoimintaa. Muutoksilla pyritään lisäksi edistämään toiminnan avoimuutta ja

parantamaan Euroopan parlamentin mahdollisuuksia saada tietoja ja esittää kannanottoja Europolin toiminnasta.

Koska muutospöytäkirja sisältää lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, muutospöytäkirja ja lakiehdotus sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi.

Muutospöytäkirja tulee voimaan 90 päivän kuluttua siitä, kun viimeisenä muutospöytäkirjan hyväksymismenettelyn loppuun saattanut jäsenvaltio on tehnyt ilmoituksen pöytäkirjan hyväksymismenettelyn loppuun saattamisesta.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtio neuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kuin muutospöytäkirja tulee kansainvälisesti voimaan.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
YLEISPERUSTELUT.....	3
1. Nykytila	3
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	4
3. Esityksen vaikutukset	4
4. Asian valmistelu.....	5
4.1. Asian valmistelu Euroopan unionissa	5
4.2. Asian valmistelu Suomessa	5
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	6
1. Muutospöytäkirjan sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön.....	6
2. Lakiehdotuksen perustelut.....	10
3. Voimaantulo.....	11
4. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys	11
4.1. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus.....	11
4.2. Käsittelyjärjestys.....	11
LAKIEHDOTUS	13
Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaatta- misesta	13
SOPIMUSTEKSTI	

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehty yleissopimus (jäljempänä Europol-yleissopimus) hyväksyttiin Brysselissä 26 päivänä heinäkuuta 1995. Sen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset saatettiin kansallisesti voimaan lailla Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen sekä siihen liittyvän Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaa koskevan pöytäkirjan eräiden määräysten hyväksymisestä (SopS 78/1998) sekä lain voimaantuloa koskevilla asetuksilla (SopS 79/1998 ja 97/1998).

Europol-yleissopimuksen mukaan Euroopan poliisivirasto (jäljempänä ”Europol”) on toimivaltainen vain jäsenvaltioiden yleissopimuksessa erikseen määrittelemillä rikollisuuden aloilla. Yleisenä rajoituksena on lisäksi yleissopimuksen periaate, jonka mukaan Europol on toimivaltainen sopimuksessa määritellyissä asioissa vain, jos on olemassa tosiasioihin perustuvaa näyttöä rikollisen rakenteen tai organisaation olemassaolosta. Lisäksi edellytetään, että tällaisella rikollisella toiminnalla on kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa sellaisia vaikutuksia, että jäsenvaltioiden yhteinen toiminta on välttämätöntä.

Europolin tehtäväksi määriteltiin aluksi laittoman huumausainekaupan, ydin- ja radioaktiivisten aineiden laittoman kaupan, laittoman maahantulon, ihmiskaupan ja varastettujen kulkuneuvojen laittoman kaupan estäminen ja niiden torjuminen. Euroopan unionin neuvosto saattoi yksinkertaistettua menettelyä noudattaen yksimielisellä päätöksellä antaa Europolin käsiteltäväksi muitakin yleissopimuksen liitteessä mainittuja rikollisuuden muotoja. Liitteessä mainitaan eräät vakavat henkeen, ruumiilliseen koskemattomuuteen ja vapauteen liittyvät rikokset, tietyt omaisuuteen kohdistuvat rikokset ja petokset, laitton kauppa (esimerkiksi aseiden ja suojelutujen eläin- ja kasvilajien kauppa) ja ympäristöön kohdistuvat rikokset. Liitteessä luetellut rikokset sisällytettiin Europolin toimivaltaan 6 päivänä joulukuuta 2001 tehdyllä

neuvoston päätöksellä (EYVL C 362, 18.12.2001, s. 1).

Europol tukee jäsenvaltioita edistämällä tietojenvaihtoa muun muassa Europolin päämajassa Haagissa toimivien kansallisten yhteyshenkilöiden välillä, kokoamalla ja analysoimalla tietoja ja tiedustelutietoja, tarjoamalla operatiivisia analyysejä jäsenvaltioiden operaatioiden tueksi, laatimalla strategisia raportteja ja rikosanalyysejä sekä tarjoamalla asiantuntemusta ja teknistä tukea tutkimuksiin ja käynnissä oleviin operaatioihin. Tukea annetaan Euroopan unionin alueella sen jäsenvaltion valvonnan alaisuudessa ja vastuulla, jota asia koskee. Europolin suorittama analysointitoiminta on osoittautunut käytännössä varsin tulokselliseksi. Nämä tulokset ovat olleet kasvavassa määrin tukena jäsenvaltioiden viranomaisten operatiivisessa toiminnassa.

Yleissopimuksen mukaan tehtäviensä suorittamiseksi Europol perustaa atk-pohjaisen tietojärjestelmän, joka koostuu varsinaisesta tietojärjestelmästä, analyysijärjestelmästä ja hakujärjestelmästä. Yleissopimukseen sisältyy lisäksi määräykset Europolin oikeudellisesta asemasta, organisaatiosta ja varainhoidosta sekä yhteisestä valvontaviranomaisesta. Valvontaviranomaisen tehtävänä on valvoa Europolin toimintaa sen varmistamiseksi, että tietojen tallentaminen, käsittely, käyttö ja välittäminen eivät vaaranna rekisteröityjen henkilöiden oikeuksia.

Yleissopimusta muutettaessa sovellettavasta menettelystä määrätään 43 artiklassa. Sen mukaan neuvosto antaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastossa määrättyä menettelyä noudattaen jäsenvaltion aloitteesta ja saatuaan hallintoneuvoston lausunnon yksimielisesti Europol –yleissopimuksen muutokset, ja se suositaa jäsenvaltioille niiden hyväksymistä kunkin jäsenmaan valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti.

Europol-yleissopimusta on muutettu 30 päivänä marraskuuta 2000 tehdyllä pöytäkirjalla (EYVL C 358, 13.12.2000, s. 1), jolla Europolin tehtäviin lisättiin laittoman rahanpesun estäminen ja torjuminen yleisesti riip-

pumatta siitä, minkä tyyppisestä rikoksesta pestävät varat ovat peräisin. Yleissopimusta on myös muutettu 28 päivänä marraskuuta 2002 tehdyllä pöytäkirjalla (EYVL C 312, 16.12.2002, s. 1), jonka määräyksillä tehdään mahdolliseksi Europolin työntekijöiden osallistuminen avustavina henkilöinä yhteisiin tutkintaryhmiin sekä annetaan Europolille oikeus pyytää jäsenvaltioita suorittamaan tai sovittamaan yhteen rikostutkintaa yksittäistapauksissa. Muutospöytäkirjat eivät ole tulleet vielä kansainvälisesti voimaan. Suomessa eduskunta on hyväksynyt mainitut pöytäkirjat 21.6.2004 (HE 36/2004).

Euroopan unionin neuvosto hyväksyi 27 päivänä marraskuuta 2003 Europol-yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn uuden pöytäkirjan (EYVL C 2, 6.1.2004, s. 1).

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksellä pyydetään eduskunnan hyväksyntää Europol-yleissopimukseen vuonna 2003 tehdyille muutoksille. Tavoitteena on, että muutospöytäkirjan sisältämät määräykset voisivat tulla myös Suomen osalta voimaan sellaisina kuin niistä on kansainvälisesti sovittu. Esityksellä pyydetään eduskuntaa hyväksymään myös laki muutospöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Europol-yleissopimukseen tehtyjen muutosten yleisenä tavoitteena on edistää Europolin toiminnan tehokkuutta sen toimiessa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden estämiseksi ja torjumiseksi. Yleissopimuksen alkuperäisen sanamuodon mukaan Europolin toimivallan piiriin kuuluu tiettyjen alojen vakava kansainvälinen rikollisuus silloin, kun on olemassa tosiasioihin perustuvaa näyttöä, että kyseessä on järjestäytynyt rikollisrakenne. Muutospöytäkirjalla Europolin toimivaltuuksia laajennetaan siten, että sen mandaatin piiriin lisätään tällainen vakava kansainvälinen rikollisuus myös silloin, kun voidaan perustellusti uskoa, että kyseessä on järjestäytynyt rikollisrakenne. Europolille annetaan lisäksi joitakin uusia, rajattuja ja pienimuotoisia tehtäviä.

Nykyisin yhteydet Europoliin on otettava poikkeuksetta jäsenvaltion kansallisen Europol-yksikön kautta. Erityisesti jäsenvaltioissa, joissa poliisiorganisaatio ei ole yhtenäinen, tätä järjestelyä on toisinaan pidetty liian rajoittavana. Muutospöytäkirjalla pyritään jäsenvaltioiden viranomaisten ja Europolin välisen tietojenvaihdon tehostamiseen siten, että siinä tehdään jatkossa mahdolliseksi Europolin ja jäsenvaltioiden nimettyjen toimivaltuisten viranomaisten suorat keskinäiset yhteydet. Kukin jäsenvaltio päättää kuitenkin jatkossa itsenäisesti, pitääkö se suorien yhteyksien sallimista omalta osaltaan tarpeellisenä.

Europolin tietojärjestelmän hyödyntämistä pyritään edistämään siten, että laajennetaan niiden tahojen piiriä, jotka voivat jäsenvaltioissa tehdä kyselyjä tietojärjestelmän hakemistojärjestelmään. Jatkossa kaikki ennakolta nimetyt jäsenvaltioiden toimivaltuiset viranomaiset voivat tehdä kyselyjä selvittääkseen, onko jokin tieto ylipäätään saatavilla Europolin tietojärjestelmässä.

Europolin kykyä tukea jäsenvaltioiden operatiivisia toimia halutaan parantaa erityisesti kehittämällä Europolissa suoritettavaa analyysitoimintaa. Analyysitoimintaa pyritään kehittämään nopeuttamalla menettelyä, jolla Europoliin voidaan perustaa uusi analyysitietokanta. Nykyinen moniportainen perustamismenettely, jossa edellytetään muun muassa hallintoneuvoston suostumusta ennen tietokannan avaamista, voi kestää kymmenenkin kuukautta. Rikostutkinnan kyseessä ollessa tämä on selvästi liian pitkä aika.

Toiminnan avoimuuden kehittäminen on vielä eräs yleissopimuksen muutosten tavoitteista. Muutospöytäkirjassa määrätään, että Europolin hallintoneuvosto hyväksyy jatkossa säännöt, jotka koskevat yleisön oikeutta saada tutustua Europolin asiakirjoihin. Eräitä Europolia koskevia kertomuksia ja suunnitelmia annetaan jatkossa tiedoksi neuvoston ohella myös Euroopan parlamentille. Neuvoston on kuultava Euroopan parlamenttia entistä useammista kysymyksistä.

3. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia eikä myöskään organisaatio- tai

henkilöstövaikutuksia.

4. Asian valmistelu

4.1. Asian valmistelu Euroopan unionissa

EU:n perussopimuksia muuttaneessa 1 päivänä toukokuuta 1999 voimaan tulleessa Amsterdamin sopimuksessa (SopS 54 - 55/1999) asetettiin unionin tavoitteeksi antaa kansalaisille korkeatasoinen suoja vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvalla alueella (Sopimus Euroopan unionista, 29 artikla).

Eurooppa-neuvosto piti 15-16 päivänä lokakuuta 1999 Tampereella erityiskokouksen vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen luomisesta Euroopan unioniin. Eurooppa-neuvosto totesi tällöin, että Europol on avainasemassa valtioiden rajat ylittävän rikollisuuden tutkimiseen liittyvässä jäsenvaltioiden viranomaisten yhteistyössä. Samassa yhteydessä Eurooppa-neuvosto kehotti neuvostoa antamaan Europolille sen tarvitseman tuen.

Tanskan kuningaskunta teki 2 päivänä heinäkuuta 2002 aloitteen neuvoston säädöksen antamiseksi Europol -yleissopimuksen 43 artiklan 1 kohdan perusteella tehtävästä pöytäkirjasta kyseisen yleissopimuksen muuttamisesta. Aloitetta käsiteltiin neuvoston alaisessa Europol -työryhmässä. Yleissopimuksen muutospöytäkirja hyväksyttiin oikeus- ja sisäasiainneuvoston kokouksessa 27 päivänä marraskuuta 2003 (EYVL C 2, 6.1.2004, s. 1).

4.2. Asian valmistelu Suomessa

Hallituksen esitys on laadittu virkamies-työnä sisäasiainministeriössä. Ehdotukset yleissopimuksen muutoksiksi on saatettu 26 päivänä syyskuuta 2002 eduskunnan käsiteltäväksi perustuslain 96 §:n 2 momentin mukaisesti (U 50/2002 vp). Hallintovaliokunta on antanut 21 päivänä marraskuuta 2002 ja 12 päivänä joulukuuta 2002 asiassa lausuntonsa (HaVL 34/2002 vp ja HaVL 37/2002 vp).

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Muutospöytäkirjan sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön

1 artiklan 1 kohta. Europolin tavoitteen ja toimivallan sisältävä yleissopimuksen 2 artikla korvataan uudella artiklatekstillä. Uuden artiklan mukaan Europolin tavoitteena on, osana Euroopan unionista tehdyn sopimuksen mukaista jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä, yleissopimuksen mukaisin toimenpitein parantaa jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tehokkuutta ja niiden yhteistyötä vakavan kansainvälisen rikollisuuden estämisessä ja torjunnassa, kun on olemassa tosiasioihin perustuvaa näyttöä siitä tai voidaan perustellusti uskoa, että kyseessä on järjestäytyneet rikollisrakenteet, ja kun sillä on kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa sellaisia vaikutuksia, että jäsenvaltioiden yhteinen toiminta on välttämätöntä rikosten laajalaisuuden, merkityksen ja seurausten vuoksi. Muutoksella Europolin toimivaltaa laajennetaan siten, että sen toimivallan piiriin kuuluvat jatkossa myös tapaukset, joissa voidaan perustellusti uskoa kyseessä olevan järjestäytyneen rikollisrakenteen, vaikka selkeää näyttöä asiasta ei olisikaan.

Samassa artikkelissa ja yleissopimuksen liitteessä luetaan edelleen ne rikollisuuden muodot, joita pidetään vakavana kansainvälisenä rikollisuutena. Europolin toimivalta kattaa pääsääntöisesti myös näiden rikosten liitännäisrikokset. Rikollisuuden muotojen osalta Europolin toimivaltaa ei ole laajennettu.

1 artiklan 2 kohta. Europolin tehtävät sisältävän 3 artiklan 3 kohdan 3 alakohtaa muutetaan siten, että jatkossa Europol voi mahdollisuuksien mukaan ja hallintoneuvoston määrittelemissä rajoissa auttaa jäsenvaltioita neuvoin ja selvityksin helpottamalla jäsenvaltioiden välisen teknisen tuen antamista. Samaan artiklaan lisättävässä uudessa 4 kohdassa Europolille annetaan uudeksi tehtäväksi toimia euron väärentämisen torjunnan Euroopan unionin yhteyspisteenä yhteyksissään kolmansien valtioiden ja järjestöjen kanssa.

1 artiklan 3 kohta. Europolin kansallisia yksiköitä koskevan 4 artiklan 2 kohta korvataan uudella artiklatekstillä. Uuden kohdan mukaan kansallinen yksikkö on edelleen äänoa Europolin ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten välinen yhteyselin. Jäsenvaltio voi kuitenkin sallia suorat yhteydet nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten ja Europolin välillä siten, että noudatetaan kyseessä olevan jäsenvaltion määrittelemiä ehtoja, joihin kuuluu kansallisen yksikön etukäteinen osallistuminen. Kansallinen yksikkö saa samanaikaisesti Europolilta kaikki Europolin ja nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten välisessä suorassa yhteydessä vaihdetut tiedot. Kansallisen yksikön ja toimivaltaisten viranomaisten väliset suhteet määräytyvät kansallisen lainsäädännön, erityisesti valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti.

Suomessa Europolin kansallinen yksikkö on keskusrikospoliisi, jonka rikostietopalvelun välityksellä tapahtuu kaikki tietojenvaihto Europolin kanssa. Lakia henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa (761/2003) sovelletaan poliisilain (439/1995) 1 §:ssä tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisten henkilötietojen automaattiseen käsittelyyn ja muuhun henkilötietojen käsittelyyn silloin, kun henkilötiedot muodostavat tai niiden on tarkoitus muodostaa henkilöreisteri tai sen osa. Laissa säädetään kansallisesta Europol-tietojärjestelmästä, tietojen luovuttamisesta Euroopan poliisiviraston tietojärjestelmään ja tietojen hankkimisesta tästä tietojärjestelmästä. Lain 33 §:n 2 momentin mukaan tiedot Euroopan poliisiviraston tietojärjestelmästä on hankittava keskusrikospoliisin välityksellä. Saman lain 38 §:n 1 momentin mukaan poliisi saa luovuttaa poliisin henkilöreisterin tietoja Euroopan poliisivirastolle ja Euroopan poliisiviraston kansallisille yksiköille sekä Euroopan poliisiviraston tietojärjestelmään tallennettavaksi Euroopan poliisiviraston toimivaltaan kuuluvan rikollisuuden estämiseksi ja selvittämiseksi. Tiedot on luovutettava keskusrikospoliisin välityksellä.

Kansallisena yksikkönä keskusrikospoliisin tehtäviin kuuluu muun muassa Europolin

kanssa suoritettavan tietojenvaihdon koodointi sekä välitettävää materiaalia koskeva laadunvalvonta. Suomen nykyisen mallin mukainen keskitetty tietojenvaihto on käytännössä toiminut kaikkien asianomaisten kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla, joten mallin muuttamiseen ei näyttäisi olevan tarvetta. Sitä vastoin on tarpeen, että jatkossakin Suomessa säilyy riittävän vahva kansallisen rikostiedustelun keskus, jolla on pääsy kansalliseen rikostiedustelutietoon eikä mahdollisuus saada tieto muokattavaksi ja edelleen luovutettavaksi. Tämän vuoksi Suomessa ei yleissopimuksen muutoksen perusteella ole tarkoitus sallia keskusrikospoliisin ohella muille viranomaisille suoria yhteyksiä Europolin kanssa.

1 artiklan 4 kohta. Yleissopimukseen lisätään uusi Europolin tietojenkäsittelyä koskeva 6 a artikla. Artiklassa Europolille annetaan mahdollisuus käsitellä tehtäviensä suorittamisen tukena tietoja selvittääkseen, ovatko kyseiset tiedot oleellisia sen tehtävien kannalta ja voidaanko ne liittää varsinaiseen Europolin tietojärjestelmään. Tietojen laatua ei artiklassa tarkemmin määritellä, joten ne voivat olla sekä henkilötietoja että muita tietoja, jotka ovat peräisin jäsenvaltioilta tai kolmansilta mailta taikka kansainvälisiltä toimielimiltä, kuten Interpolilta. Neuvostossa kokoontuvat sopimuspuolet päättävät kahden kolmasosan määränemmistöllä yhteistä valvontaviranomaista kuultuaan muun muassa näiden tietojen käyttöoikeuksia ja käyttöä koskevista ehdoista sekä tietojen poistamista koskevista aikarajoista, jotka eivät saa ylittää kuutta kuukautta.

Perustuslain yksityiselämän suojaan koskevan 10 §:n mukaan henkilötietojen suojasta säädetään Suomessa tarkemmin lailla. Poliisitoimen osalta perustuslain edellyttämät säännökset sisältyvät henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettuun lakiin.

Mainitussa laissa annetaan mahdollisuus säilyttää poliisin tietojärjestelmissä sellaisiakin henkilötietoja, jotka eivät liity suoraan mihinkään poliisin yksittäiseen tehtävään. Lain 12 §:n mukaan poliisin yksittäisen tehtävän suorittamisen yhteydessä saatuja tietoja, jotka eivät liity kyseiseen tai muuhun jo suoritettavana olevaan tehtävään, saa kerätä ja tallentaa tiettyihin rekistereihin, joita ovat

lain 4 §:ssä tarkoitettu epäiltyjen tietojärjestelmä, 5 §:ssä tarkoitettu suojelupoliisin toiminnallinen tietojärjestelmä sekä 30 §:ssä tarkoitettu kansallinen Europol-tietojärjestelmä ja 31 §:ssä tarkoitettu kansallinen Schengen-tietojärjestelmä. Lisäksi saman lain 10 §:n mukaan henkilötietolain (523/1999) 11 §:ssä tarkoitettuja arkaluonteisia tietoja saa kerätä ja tallettaa poliisin henkilörekisteriin ja muutoin käsitellä silloin, kun se on poliisin yksittäisen tehtävän suorittamiseksi välttämätöntä.

1 artiklan 5 kohta. Kohdassa muutetaan Europolin tietojärjestelmän käyttöoikeuksia koskevan 9 artiklan 1 kohtaa ja artiklaan lisätään uusi kohta. Sen mukaan kansallisten yksiköiden, yhteyshenkilöiden sekä Europolin johtajan, apulaisjohtajien ja työntekijöiden lisäksi myös jäsenvaltioiden tätä tarkoitusta varten nimeämät toimivaltaiset viranomaiset voivat tehdä hakuja Europolin tietojärjestelmään. Nimetyistä tahoista ilmoitetaan neuvoston pääsihteeristölle. Haun tuloksesta käy ilmi pelkästään, ovatko haetut tiedot tietojärjestelmässä. Tiedot voidaan tämän jälkeen saada Europolin kansallisen yksikön välityksellä.

Suomessa oikeus tehdä hakuja Europolin tietojärjestelmään on tarkoituksenmukaista antaa vain rikostiedustelu- ja tarkkailutehtävissä toimiville viranomaisten edustajille. Paikallispoliisin, tulliviranomaisten ja rajavartiolaitosviranomaisten edustajille voidaan tarpeen vaatiessa antaa artiklassa tarkoitettuja hakuoikeudet.

1 artiklan 6 kohta. Kohdassa muutetaan yleissopimuksen 10 artiklaa, joka koskee henkilötietojen keräämistä, käsittelyä ja käyttöä analyysitietokannoissa. Europol voi perustaa varsinaisen tietojärjestelmän ohella tietokantoja rikostutkintaa avustavaa analyysiä varten. Analyysitietokannat voivat sisältää yleisluonteiseen tai yksittäistapausta koskevaan analyysiin tarkoitettuja tietoja. Artiklaan tehdään useita täsmennyksiä. Artiklan 2 kohtaan lisätään uusi alakohta, jonka mukaan kaikilla analyysihanketta varten perustetun analyysiryhmän työhön osallistuvilla on oikeus hakea tietoja analyysitietokannasta, mutta vain Europolin analyytikoilla on valtuudet tallentaa tietoja.

Artiklan 8 kohtaa täsmennetään siten, että

uuden sanamuodon mukaan Europolille toimitettujen tietojen levittämisestä ja niiden operatiivisesta käytöstä päättää jäsenvaltio, jonka on tiedot välittänyt. Jos ei voida ratkaista, mikä jäsenvaltio on välittänyt tiedot, tietojen levittämisestä ja käytöstä päättävät analyysiin osallistuvat. Jäsenvaltio tai asiantuntija, joka liittyy myöhemmin jo käynnissä olevaan analyysiin, ei saa levittää tai käyttää tietoja ilman alun perin mukana olleiden jäsenvaltioiden ennakkosuostumusta.

Artiklaan lisätään uusi 9 kohta, jossa määrätään, että Europol voi pyytää kolmansien valtioiden ja kolmansien tahojen asiantuntijoita osallistumaan tietyin edellytyksin analyysiryhmän toimintaan. Tällöin Europolin ja kyseisen kolmannen tahon välillä on oltava voimassa henkilötietojen vaihtoa ja tietojen luottamuksellista käsittelyä koskeva sopimus. Osallistuminen edellyttää Europolin ja kyseisen kolmannen tahon välistä järjestelyä. Järjestelyistä ilmoitetaan yhteiselle valvontaviranomaiselle, joka voi esittää mahdolliset huomautuksensa Europolin hallintoneuvostolle.

1 artiklan 7 kohta. Analyysitietokannan perustamista koskevaa 12 artiklaa muutetaan siten, että menettelyjä, joilla Europoliin voidaan perustaa uusi henkilötietoja sisältävä analyysitietokanta, nykyisestä nopeutetaan. Olennaisin muutos on se, että jatkossa Europolin johtaja päättää tietokannan perustamisesta. Hän antaa välittömästi hallintoneuvostolle ja yhteiselle valvontaviranomaiselle tiedoksi tietokannan perustamista varten laaditun rekisteriselosteen ja asiaan liittyvät asiakirjat. Yhteinen valvontaviranomainen voi esittää tarpeellisenä pitämänsä huomautukset. Hallintoneuvosto voi määrätä Europolin johtajan muuttamaan rekisteriselostetta tai sukemaan tietokannan.

Analyysitietokantaa voidaan säilyttää enintään kolme vuotta. Ennen säilytysajan päättymistä on tarkistettava, onko ajan jatkaminen aiheellista. Ehdottoman tärkeissä tapauksissa Europolin johtaja voi määrätä analyysitietokannan uudesta kolmen vuoden säilytysajasta. Tällöin sovelletaan samaa menettelyä kuin tietokantaa perustettaessa mukaan lukien yhteisen valvontaviranomaisen kuuleminen.

1 artiklan 8 kohta. Tietojenkäsittelyä kos-

kevat yhteiset määräykset kattavaan IV osastoon sisältyvä 16 artikla korvataan uusilla tietohakujen valvontaa koskevilla määräyksillä, joiden mukaan Europol laatii asianmukaiset valvontamenetelmät sen tietojärjestelmään tehtyjen hakujen lainmukaisuuden varmistamiseksi. Valvontamenettelyssä saadut tiedot on poistettava kuuden kuukauden kuluessa. Hallintoneuvosto päättää valvontamenetelmiä koskevista yksityiskohdista yhteistä valvontaviranomaista kuultuaan.

1 artiklan 9 kohta. Yleissopimuksen 18 artiklassa määrätään henkilötietojen välittämisestä kolmansille valtioille ja elimille. Pääsäännön mukaan henkilötietoja voidaan välittää, kun toimenpide on tarpeen yksittäistapauksessa Europolin toimivaltaan kuuluvien rikosten estämisessä ja torjumisessa ja kun asianomaisessa valtiossa tai elimessä taataan tietojen riittävä suojataso. Uuden 1 kohdan 3 alakohdan mukaan yleisissä säännöissä Europolin suorittamasta henkilötietojen välittämisestä voidaan määrätä, että riittävää tietosuojatasoa koskevasta vaatimuksesta voidaan poikkeustapauksissa poiketa. Näin voidaan tehdä, jos Europolin johtaja pitää asianomaisten tietojen välittämistä ehdottoman välttämättömänä jäsenvaltioiden olennaisten etujen suojelemiseksi tai rikokseen liittyvän välittömän vaaran torjumiseksi. Kaikissa tapauksissa harkitaan yksilöllisesti kyseisen kolmannen valtion tai elimen tietosuojan tasoa suhteessa edellä mainittuihin etuihin.

Henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 40 §:ssä säädetään, että poliisi saa luovuttaa henkilörekisterin tietoja kansainväliselle rikospoliisijärjestölle (I.C.P.O. – Interpol) taikka sen jäsenvaltion poliisiviranomaiselle samoin edellytyksin kuin Euroopan unionin jäsenvaltion ja Euroopan talousalueen poliisiviranomaiselle eli silloin, kun tiedot ovat välttämättömiä kyseisen tehtävän suorittamiseksi. Muun kolmannen valtion poliisiviranomaiselle tiedot voidaan luovuttaa, jos ne ovat välttämättömiä: 1) valtion turvallisuuden varmistamiseksi, 2) välittömästi henkeä tai terveyttä uhkaavan vaaran tai huomattavan omaisuusvahingon torjumiseksi tai 3) sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta.

1 artiklan 10 kohta. Tietojen säilyttämistä

ja poistamista ko skevista määräajoista määrätään yleissopimuksen 21 artiklassa. Pääsääntö on, että tietokannassa olevia tietoja saa säilyttää vain tehtävien suorittamiseksi tarvittavan ajan että säilyttämisen tarpeellisuus tutkitaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua tallentamisesta. Artiklan uudessa 3 kohdassa määrätään, että analyysitietokannoissa olevien henkilötietojen säilyttämisen tarpeellisuus tarkistetaan joka vuosi ja että analyysitietokannoissa olevia henkilötietoja ei saa säilyttää pitempään kuin itse tietokanta on olemassa eli kolme vuotta tai poikkeustapauksissa kuusi vuotta.

Henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 22 - 27 §:ssä ja 41 - 42 §:ssä säädetään tietojen säilyttämisaajoista poliisin rekistereissä. Määräajat vaihtelevat rekistereittäin. Lain 22 §:n 3 momentissa on alle 15-vuotiaita henkilöitä koskevat omat sääntönsä. Saman pykälän 4 momentin mukaan kaikki henkilöä koskevat tiedot poistetaan järjestelmästä viimeistään yhden vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta. Kyseisen pykälän 5 momentin mukaan tietyissä poikkeustapauksissa henkilötietoja on mahdollista säilyttää pidempää kyseiseen ilmoitukseen liittyvän tutkinnallisen tai valvonnallisen syyn vuoksi tai jos kyse on tiedoista, jotka liittyvät henkilön omaan turvallisuuteen tai poliisin työturvallisuuteen. Säilyttämisen tarpeellisuus tutkitaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen tarpeellisuuden tarkastamisesta.

1 artiklan 11 kohta. Asiakirjoissa olevien tietojen säilyttämistä ja oikaisemista koskevaa 22 artiklaa täydennetään. Uudeksi 4 kohdaksi lisätään määräys, jonka mukaan yleissopimuksen IV osastossa määritellyt tietojen käsittelyä koskevia periaatteita sovelletaan paitsi sähköisessä muodossa oleviin myös paperimuotoisiin asiakirjoihin sisältyviin tietoihin.

1 artiklan 12 kohta. Europolin yhteistä valvontaviranomaista käsittelevän 24 artiklan 6 kohtaa muutetaan siten, että yhteisen valvontaviranomaisen kertomus toimitetaan jatkossa neuvoston lisäksi myös Euroopan parlamentille.

1 artiklan 13 kohta. Europolin oikeuskelpoisuutta koskevaan 26 artiklaan tehdään kohdassa tekninen muutos siten, että siitä

poistetaan viittaus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastoon.

1 artiklan 14 kohta. Europolin hallintoneuvoston tehtäviä koskevaa 28 artiklaa muutetaan ja täydennetään. Artiklan 1 kohdan 1 alakohta korvataan sanamuodolla, jonka mukaan hallintoneuvosto osallistuu Europolin toimivaltaan kuuluvien vakavan kansainvälisen rikollisuuden muotojen torjumista ja ennaltaehkäisyä koskevien Europolin painopisteiden määrittelyyn. Hallintoneuvoston tehtäväluetteloon lisätään uusia tehtäviä kuten yksittäisen analyysitietokannan sulkemisesta päättäminen ja Europolin asiakirjojen käyttöoikeuksia koskevien sääntöjen hyväksyminen. Lisäksi 10 kohtaa täydennetään siten, että hallintoneuvoston hyväksyttyä Europolin toimintakertomuksen ja toimintasuunnitelman toimitettavaksi neuvostolle, neuvosto toimittaa ne jatkossa tiedoksi myös Euroopan parlamentille.

1 artiklan 15 kohta. Europolin johtajaa koskevaan 29 artiklan 3 kohtaan lisätään uusi 6 ja 7 alakohta, joiden mukaan johtaja vastaa siitä, että hallintoneuvosto saa tietoa painopisteiden täytäntöönpanosta, sekä kaikista yleissopimuksessa määrätystä ja hallintoneuvoston antamista tehtävistä.

1 artiklan 16 kohta. Europolin henkilöstöä koskevaan 30 artiklaan tehdään kohdassa tekninen muutos siten, että siitä poistetaan viittaus Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastoon.

1 artiklan 17 kohta. Yleissopimukseen lisätään uusi 32 a artikla. Artiklan mukaan hallintoneuvosto hyväksyy säännöt, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeutta saada tutustua Europolin asiakirjoihin.

1 artiklan 18 kohta. Tietojen antamista Euroopan parlamentille koskeva 34 artikla korvataan uudella artiklatekstillä. Uuden artiklan mukaan neuvosto kuulee Euroopan parlamenttia Euroopan unionista tehdyn sopimuksen kuulemismenettelyn mukaisesti jäsenvaltioiden aloitteista tai komission ehdotuksista, jotka koskevat esimerkiksi henkilötietojen käsittelyä, eräiden Europolin sisäisten sääntöjen hyväksymistä, suhteita kolmansiin maihin ja elimiin sekä Europolin yleissopimuksen muuttamista. Neuvoston puheenjohtajavaltion edustaja voi tarvittaessa

Europolin johtajan avustamana osallistua Euroopan parlamentin kokouksiin keskustellakseen Europoliin liittyvistä yleisistä kysymyksistä. Salassapitovelvollisuus suhteessa parlamenttiin otetaan tällöin huomioon.

1 artiklan 19 kohta. Talousarviota koskevan 35 artiklan 4 kohtaan lisätään maininta siitä, että kun Europolin viisivuotinen taloussuunnitelma toimitetaan neuvostolle, neuvosto toimittaa sen jatkossa tiedoksi myös Euroopan parlamentille.

1 artiklan 20 kohta. Europolin muuta vastuuta koskevan 39 artiklan 4 kohdassa oleva viittaus vuoden 1968 Brysselin yleissopimukseen tuomiovallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla korvataan viittauksella tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22 päivänä joulukuuta 2000 annettuun neuvoston asetukseen (EY) N:o 44/2001.

1 artiklan 21 kohta. Yleissopimuksen 42 artiklaan, joka koskee Europolin suhteita kolmansiin maihin ja kolmansiin elimiin, lisätään uusi 3 kohta. Kohdassa määrätään, että Europol luo tiiviit yhteistyösuhteet Euroopan syyttäväviranomaisten yhteistyöverkoston Eurojustiin. Yhteistyön keskeiset kohdat määritellään osapuolten välisessä sopimuksessa.

1 artiklan 22 kohta. Yleissopimuksen muuttamista koskevan 43 artiklan 3 kohta korvataan uudella sanamuodolla. Voimassa olevan sanamuodon mukaan neuvosto voi yksimielisesti päättää saatuaan asiasta hallintoneuvoston lausunnon laajentaa, muuttaa tai täydentää liitteessä olevien rikollisuuden muotojen määritelmiä. Se voi myös päättää sisällyttää siihen uusia määritelmiä liitteessä luetelluista rikollisuuden muodoista. Uuden sanamuodon mukaan neuvosto voi yksimielisesti ja saatuaan asiasta hallintoneuvoston lausunnon päättää muuttaa yleissopimuksen liitettä lisäämällä siihen muita vakavan kansainvälisen rikollisuuden muotoja tai muuttamalla sen sisältämiä määritelmiä. Tällöin kasallisten parlamenttien hyväksyntää ei edellytetä.

Kohdassa on kyse poikkeuksesta pääsääntöön, jonka mukaan neuvoston tekemä päätös muuttaa Europol-yleissopimusta tai sen lii-

tettä on hyväksyttävä kunkin jäsenvaltion valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti. Poikkeussäännöstä on kuitenkin luettava yhdessä yleissopimuksen 2 artiklan kanssa, joka sisältää yleiset edellytykset sille, että tietty rikollisuuden muoto kuuluu Europolin toimivaltaan. Tämän mukaisesti yleissopimuksen liitteessä olevaan luetteloon voidaan neuvoston yksimielisellä päätöksellä ilman kansallisia hyväksymismenettelyjä lisätä vain sellaisia tekoja, jotka ovat luonteeltaan vakavia kansainvälisiä rikoksia 2 artiklassa määritetyllä tavalla.

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat muutoin merkitykseltään huomattavia taikka vaativat perustuslain mukaan muusta syystä eduskunnan hyväksynnän. Europol-yleissopimuksen muuttamista koskevan artiklan muutokset on lainsäädännön alaan kuuluvina siten saatettava eduskunnan hyväksyttäväksi. Neuvoston oikeus lisätä yksimielisellä päätöksellä yleissopimuksen liitteeseen rikollisuuden muotoja ilman eduskunnan hyväksyntää ei kuitenkaan, kuten jäljempänä esityksen yksityiskohtaisten perustelujen kohdassa 4.2. on tarkemmin selostettu, koske perustuslakia sen 94 §:n 2 momentin tai 95 §:n 2 momentin toisessa virkkeessä tarkoitetulla tavalla.

1 artiklan 23 kohta. Kohdassa muutetaan Europol-yleissopimuksen liitteen sanamuotoja pääosin teknisesti. Liitteen kolmanteen kappaleeseen lisätään uusi laittoman huumausainekaupan määritelmä.

2. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Pykälä sisältää tavanomaisen blankettilainsäädännön, jolla ehdotetaan saatettavaksi voimaan ne Europol-yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan määräykset, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan.

2 §. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Tarkoituksena on, että laki saatetaan voimaan samaan aikaan, kun muutospöytäkirja tulee kansainvälisesti voimaan.

3. Voimaantulo

Muutospöytäkirja tulee voimaan yhdeksänkymmenen päivän kuluttua siitä, kun viimeisenä muutospöytäkirjan hyväksymismenettelyn loppuun saattanut valtio, joka oli Euroopan unionin jäsen neuvoston hyväksyessä muutospöytäkirjan, on tehnyt Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ilmoituksen pöytäkirjan hyväksymismenettelyn loppuun saattamisesta.

Esitykseen sisältyvä lakiesitys ehdotetaan tulevaksi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana. Tarkoituksena on, että laki saatetaan voimaan samaan aikaan, kun muutospöytäkirjat tulevat kansainvälisesti voimaan.

4. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan valtiosopimuksen määräys on luettava lainsäädännön alaan kuuluvaksi, 1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, 3) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla taikka 4) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä tai 5) siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Kysymykseen ei vaikuta se, onko jokin määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annettujen säännösten kanssa (PeVL 11, 12 ja 45/2000 vp).

Edellä mainitun mukaisesti Europol-yleissopimuksen muutospöytäkirjassa on useita määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Näitä ovat erityisesti määräykset, joilla Europol-yleissopimuksen soveltamisalaa laajennetaan lisäämällä Europolin

toimivaltuuksia. Toimivaltuuksia lisätään siten, että Europolin toimivallan piiriin tulee jatkossa kuulumaan tiettyjen alojen vakava kansainvälinen rikollisuus paitsi silloin, kun on olemassa tosiasioihin perustuvaa näyttöä siitä, että kyseessä on järjestäytyneet rikollisrakenne, myös silloin kun voidaan perustellusti uskoa, että kyseessä on tällainen rikollisrakenne (2 artiklan 1 kohta). Lisäksi Europolille annetaan uudeksi tehtäväksi toimia euron väärentämisen torjunnan Euroopan unionin yhteyspisteinä yhteyksissä kolmansien tahojen kanssa (3 artiklan 4 kohta) sekä avustaa jäsenvaltioita helpottamalla niiden välistä teknisen tuen antamista (3 artiklan 3 kohta).

Europolin ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten väliset suorat yhteydet mahdollistava määräys (4 artiklan 2 kohta) kuuluu lainsäädännön alaan, koska Europolin ja kansallisten viranomaisten välisestä tietojenvaihdosta säädetään henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa.

Tietojenkäsittelyä Europolissa koskeva uusi määräys (6 a artikla) sekä tietojenkäsittelyyn liittyviin määräyksiin (10, 12, 18 ja 21 artikla) tehdyt muutokset siltä osin kuin niissä määrätään henkilötietojen käsittelystä, kuuluvat lainsäädännön alaan, koska perustuslain 10 §:n mukaan henkilötietojen suojausta säädetään lailla.

Europol-yleissopimuksen muutokset sisältävät siten useita perustuslain 94 §:n 1 momentissa tarkoitettuja lainsäädännön alaan kuuluviksi katsottavia määräyksiä, joiden hyväksyminen edellyttää eduskunnan suostumusta.

4.2. Käsittelyjärjestys

Käsittelyjärjestyksen kannalta merkitystä on Europol-yleissopimuksen muutospöytäkirjan määräyksillä, jotka liittyvät henkilötietojen suojaan (6 a, 10, 12, 18 ja 21 artikla), ja määräyksellä, joka koskee neuvoston toimivaltaa päättää yksimielisesti yleissopimuksen liitteen muuttamisesta (43 artiklan 3 kohta).

Henkilötietojen käsittelyä Europolissa koskeviin määräyksiin tehdyt muutokset ovat pääosin teknisiä ja perustuslain 10 §:n mukaisen henkilötietojen suojaamisen näkökulmasta vähämerkityksellisiä. Niinpä niillä ei

ole vaikutusta käsittelyjärjestykseen.

Perustuslakivaliokunta on todennut, että Europol-yleissopimus on lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä sisältävä kansainvälinen sopimus, jonka muuttamismenettelyn muutosehdotuksia arvioidaan valtion täysivaltaisuutta ja sopimuksetekovaltaa koskevien perustuslain säännösten kannalta (PeVL 28/1997 vp, PeVL 33/2001 vp ja PeVL 13/2002 vp). Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaan kansainväliseen sopimukseen perustuvalla toimitelmalla voidaan antaa toimivaltaa mukauttaa sopimusta, mutta ei muuttaa sitä. Sallittujen mukautusten tulee olla asialliselta merkitykseltään sellaisia, että ne eivät vaikuta itse sopimuksen luonteeseen eivätkä toisaalta koske asioita, jotka perustuslain mukaan edellyttävät eduskunnan myötävaikutusta (PeVL 38/2001 vp ja PeVL 13/2002 vp).

Perustuslakivaliokunta on antanut painoa sille, että unioni on jäsenvaltioiden yhteistyön kiinteyden ja laajuuden perusteella erityisasemassa nykyisten kansainvälisten järjestelyjen joukossa. Perustuslain täysivaltaisuussäännösten kannalta valiokunta on pitänyt keskeisenä, että unionin neuvosto päättää sopimusmuutoksista yksimielisesti. Valiokunta on kiinnittänyt huomiota myös siihen, että neuvoston päätösvalta on rajattu kosemaan tarkasti ja yksityiskohtaisesti määriteltäviä, toimitelmiin tai niiden välisiin suhteisiin eri tavoin kohdistuvia asioita. Sopimuksen muuttamista tarkoittavan päätösvallan ei toisaalta tällaisissakaan tapauksissa ole sallittua ulottua sopimuksen perusuonteeseen tai tavoitteisiin, vaan rajoittua voimassa olevan sopimuksen puitteisiin (PeVL 38/2001 vp ja PeVL 13/2002 vp).

Muutospöytäkirjan määräys, jonka mukaan neuvosto voi yksimielisesti muuttaa yleissopimuksen liitettä ilman kansallisten parlamenttien suostumusta, ei tosiasiallisesti merkitse yleissopimuksen muuttamistoimivallan siirtämistä Euroopan unionille. Neuvostoa ei määräyksellä oikeuteta muuttamaan yleissopimuksen soveltamisalaa taikka laajenta-

maan Europolin toimivaltuuksia, koska yleissopimuksen liitteenä olevaan luetteloon voidaan neuvoston päätöksellä ilman kansallisia hyväksymismenettelyjä lisätä vain sellaisia tekoja, jotka ovat luonteeltaan vakavia kansainvälisiä rikoksia yleissopimuksen 2 artiklassa määrättyllä tavalla. Voidaan katsoa, että kyseessä on tehtäväkentän vähäiseksi katsottava tarkistusluonteinen kehittäminen jo olemassa olevien toimivaltuuksien pohjalta. Muutospöytäkirjan määräys ei siten ole ristiriidassa Suomen täysivaltaisuutta koskevien perustuslain säännösten kanssa. On kuitenkin syytä tähdentää perustuslain 96 ja 97 §:n mukaisten menettelytapojen tärkeyttä.

Perustuslakivaliokunta on lausunnoissaan katsonut, että perustuslain 93 §:n 2 momentin ilmaisu ”Euroopan unionissa tehtävä päätös” kattaa myös unionin toimivaltaan muodollisesti kuulumattomat, mutta unioniasioihin sisällöltään ja vaikutuksiltaan rinnastettavat asiat (PeVM 10/1998 vp ja PeVL 49/2001 vp). Europol-yleissopimuksen on katsottava olevan asia, joka kuuluu tällä perusteella valtioneuvoston toimivaltaan. Esitykseen sisältyvän lain voimaantulosta säädetään siten valtioneuvoston asetuksella.

Edellä esitetyn perusteella voidaan todeta, että muutospöytäkirja ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Hallituksen käsityksen mukaan muutospöytäkirja voidaan hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamiseksi voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi Brysselissä 26 päivänä heinäkuuta 1995 Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta 27 päivänä marraskuuta 2003 tehdyn pöytäkirjan.

Koska yleissopimus ja muutospöytäkirja sisältävät määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi samalla seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta tehdyn pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §	on niihin sitoutunut.
Euroopan poliisiviraston perustamisesta tehdyn yleissopimuksen muuttamisesta 27 päivänä marraskuuta 2003 tehdyn pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi	2 § Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 2004

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sisäasiainministeri *Kari Rajamäki*